

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
Federalno ministarstvo poljoprivrede,
vodoprivrede i šumarstva**

**ZAKON
O SJEMENU I SADNOM MATERIJALU
ŠUMSKIH I HORTIKULTURNIH VRSTA DRVEĆA I GRMLJA**

ZAKON

O SJEMENU I SADNOM MATERIJALU ŠUMSKIH I HORTIKULTURNIH VRSTA DRVEĆA I GRMLJA

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se registracija i način vođenja registara, šumsko i hortikulturno sjeme, šumski i hortikulturni sadni materijal, kontrola uvoza reproduktivnog materijala, naknada troškova, upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona, kaznene odredbe i druga pitanja od značaja za provođenje jedinstvenog sistema šumskog i hortikulturnog sjemenarstva i rasadničarstva na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Cilj ovog zakona je obezbjeđivanje kvalitetnog reproduktivnog materijala šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja radi pospješivanja ekonomične proizvodnje u šumarstvu i hortikulturi, čuvanje okruženja, biološke bezbjednosti i zaštite potrošača.

Član 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju slijedeće značenje:

1. šumsko i hortikulturno sjeme (u daljem tekstu: sjeme) jesu generativni dijelovi šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja koji služe za sjetvu i proizvodnju šumskih i hortikulturnih sadnica;
2. šumske i hortikulturne sadnice (u daljem tekstu: sadnice) su biljke dobijene iz generativnih ili vegetativnih dijelova šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, a služe za pošumljavanje, obnovu šuma i uređenje okoliša;
3. sjemensko stablo je stablo sa kojeg se dobija reproduktivni materijal;
4. sjemenska sastojina ili sjemenska zona je dio šumskog kompleksa izdvojen na osnovu fenotipskih karakteristika stabala;
5. priznata sjemenska sastojina ili sjemenska zona je dio šumskog kompleksa izdvojen na osnovu fenotipskih karakteristika stabala, u kojem su provedene mjere njege, a čija je osnovna namjena proizvodnja reproduktivnog materijala;
6. sjemenska plantaža je izolovani zasad odabranih klonova ili potomstva punih ili polu srodnika namijenjen za proizvodnju ploda i sjemena, koji često i obilno plodonosi, a sjeme se lako sakuplja;
7. roditeljska stabla su stabla od kojih je proizvedeno potomstvo kontrolisanim ili slobodnim oprašivanjem;
8. klon je grupa individua (rameta) proizvedenih vegetativno od jedne matične biljke (ortete);
9. klonska smješa je smješa identifikovanih klonova u utvrđenom odnosu;
10. klonski arhiv je višegodišnji nasad i matičnjak klonova namijenjen očuvanju genetičkog fonda i varijabilnosti vrste;
11. matičnjak i centralni matičnjak je zasad koji služi za vegetativno razmnožavanje, odnosno proizvodnju hortikulturnog materijala;
12. potomstvo koje čine puni srodnici (full sib) je potomstvo poznatih roditeljskih stabala, a polusrodnika (half sib) je potomstvo poznatog materinskog stabla dobijeno iz slobodnog oprašivanja;
13. provenijencija - porijeklo je jedno ili više područja sličnih ekoloških karakteristika u kojem sastojine pojedinih vrsta, podvrsta ili varijeteta pokazuju slične fenotipske ili genetske karakteristike;

14. rasadnik je posebno uređena površina zemljišta na kojoj se kroz sistem tehnološko-tehničkih postupaka proizvodi reproduktivni materijal;
15. promet reproduktivnog materijala je kupovina, prodaja, uvoz, uslužno posredovanje, davanje bez naknada (poklon, ustupanje i sl.) i razmjena reproduktivnog materijala;
16. partija sjemena je sjeme iste vrste drveća, koje potiče od istog polaznog materijala i koje je na isti način i iste sezone sakupljano, dorađeno i uskladišteno.

Član 3.

Odredbe ovog zakona odnose se na reproduktivni materijal sljedećih vrsta šumskog drveća:

- *Abies alba* Mill. – obična jela
- *Abies cephalonica* Loud. – grčka jela
- *Abies pinsapo* Boiss. – španska, andaluzijska jela
- *Acer platanoides* L. – mliječ, mlječak
- *Acer pseudoplatanus* L. – gorski (bijeli) javor
- *Alnus* spp. i hibridi između ovih vrsta – johe
- *Betula pendula* Roth – breza bradavičava
- *Betula pubescens* Ehrh. – maljava breza
- *Carpinus betulus* L. – grab obični
- *Castanea sativa* Mill. – kesten pitomi
- *Cedrus atlantica* Manetti ex Carr. – atlaski cedar
- *Cedrus libani* Loud. – libanonski cedar
- *Fagus sylvatica* L. – bukva obična, evropska
- *Fraxinus angustifolia* Vahl. – poljski jasen
- *Fraxinus excelsior* L. – bijeli jasen
- *Juglans regia* L. – orah obični
- *Juglans nigra* L. – crni orah
- *Larix decidua* Mill. – evropski ariš
- *Picea abies* (L.) Karsten – obična smrča
- *Picea omorika* (Pančić) Purk. Pančićeva omorika
- *Picea sitchensis* (Bong.) Carr. – sitkanska smrča
- *Pinus brutia* Ten. – brucijski bor
- *Pinus halepensis* Mill. – alepski, bili bor
- *Pinus leucodermis* Antoine – munika
- *Pinus nigra* Arnold – crni bor
- *Pinus pinaster* Ait. – primorski bor
- *Pinus pinea* L. – pinija, pinj
- *Pinus silvestris* L. – bijeli bor
- *Populus* spp. i hibridi između ovih vrsta
- *Prunus avium* L. – trešnja divlja
- *Pseudotsuga menziessi* Franco – obična američka duglazija
- *Pyrus pyraster* Burgsd. – divlja kruška
- *Quercus cerris* L. - cer
- *Quercus frainetto* Tenore – sladun
- *Quercus ilex* L. – česvina, crnika
- *Quercus petraea* Liebl. - kitnjak
- *Quercus pubescens* Willd. – medunac
- *Quercus robur* L. – lužnjak
- *Quercus rubra* L. – crveni američki hrast
- *Robinia pseudoacacia* L. -bagrem
- *Salix* spp. i njihovi hibridi
- *Sorbus* spp.

- *Tilia cordata* Mill.–lipa malolisna
- *Tilia platyphyllos* Scop. – lipa velelisna

Odredbe ovog zakona odnose se i na reproduktivni materijal drugih vrsta šumskog drveća kada se isti proizvodi za potrebe podizanja i vještačkog obnavljanja šuma i uređenje okoliša.

Član 4.

Poslove u djelatnosti sjemenarstva i rasadničarstva utvrđene ovim zakonom obavljaju Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: **Federalno ministarstvo**), Federalna uprava za šumarstvo (u daljem tekstu: **Federalna uprava**), kantonalna ministarstva nadležna za poslove šumarstva (u daljem tekstu: **kantonalno ministarstvo**), kantonalne uprave za šumarstvo (u daljem tekstu: **kantonalna uprava**) kao i naučne ili naučno-istraživačke ustanove i druge ustanove koje ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom a koje ovlasti Federalno ministarstvo (u daljem tekstu: **ovlaštene ustanove**).

Radi praćenja stanja u sjemenarstvu i rasadničarstvu kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i ovlaštene ustanove iz stava 1. ovog člana dužni su o obavljanju poslova iz ove djelatnosti najmanje jednom godišnje izvještavati Federalno ministarstvo i Federalnu upravu i to najkasnije do 31. decembra tekuće godine.

Član 5.

Na prijedlog kantonalnog šumsko-privrednog društva, uz prethodno pribavljeno mišljenje kantonalne uprave, Federalno ministarstvo će utvrditi granice šumskih sjemenskih sastojina i sjemenskih zona određene vrste šumskog drveća i utvrditi površine sjemenskih sastojina za sakupljanje sjemena.

Program za gospodarenje sjemenskim sastojinama i sjemenskim zonama i njegovu reviziju izrađuje ovlaštena ustanova.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana ne odnose se na endemične i subendemične vrste, te spontane prirodne hibride koje nalazimo u našim šumama.

Uslove koje moraju zadovoljavati ovlaštene ustanove iz stava 2. ovog člana propisat će federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: **federalni ministar**).

II – REGISTRACIJA I NAČIN VOĐENJA REGISTARA

Član 6.

U obavljanju poslova sjemenarstva i rasadničarstva šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja Federalna uprava vodi slijedeće registre:

1. Registar proizvođača šumskog i hortikulturnog sjemena (u daljnjem tekstu: **Registar proizvođača sjemena**);
2. Registar dorađivača šumskog i hortikulturnog sjemena (u daljnjem tekstu: **Registar dorađivača sjemena**);
3. Registar proizvođača šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (u daljnjem tekstu: **Registar proizvođača sadnog materijala**);
4. Registar uvoznika šumskog i hortikulturnog sjemena i šumskog i hortikulturnog sadnog materijala (u daljnjem tekstu: **Registar uvoznika**);
5. Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta šumskog i hortikulturnog sjemena.

Sadržaj, oblik i način vođenja registara iz stava 1. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 7.

Federalno ministarstvo donosi rješenje o upisu u registar iz člana 6. ovog zakona na zahtjev preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica (u daljem tekstu: **pravna lica**), ako ta pravna lica zadovoljavaju uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Federalno ministarstvo će donijeti rješenje o brisanju pravnog lica upisanog u registar iz člana 6. ovog zakona, na njen zahtjev, odnosno kada utvrdi da je prestalo zadovoljavati uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Proizvođač, odnosno dorađivač sjemena će se brisati iz registra proizvođača, odnosno dorađivača sjemena ako se prestane baviti proizvodnjom ili doradom sjemena najmanje šest godina.

Proizvođač sadnog materijala će se brisati iz registra proizvođača sadnog materijala ako se prestane baviti proizvodnjom najmanje dvije godina.

Ponovnu prijavu za upis u registar proizvođača, odnosno dorađivača sjemena pravno lice može podnijeti po proteku roka označenog u rješenju iz stava 2. ovog člana. Ovaj rok ne može biti kraći od jedne niti duži od pet godina.

Ponovnu prijavu za upis u registar proizvođača sadnog materijal pravno lice može podnijeti po isteku roka označenog u rješenju iz stava 2. ovog člana. Ovaj rok ne može biti kraći od šest mjeseci niti duži od pet godina.

Pravna lica su dužna da o svakoj promjeni koja je od uticaja na upis u registre iz člana 6. ovog zakona, odnosno na brisanje iz registra pismeno obavijeste Federalno ministarstvo u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Popisi na osnovu pravosnažnih rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana objavljuju se u "Službenim novinama Federacije BiH".

III - ŠUMSKO I HORTIKULTURNO SJEME

1. Kategorije šumskog i hortikulturnog sjemena

Član 8.

Prema porijeklu sjeme se dijeli na:

1. normalno sjeme sa poznatim porijeklom (sakupljeno iz sječine sa određenih stabala uz odobrenje i nadzor nadležne ovlaštene institucije);
2. normalno sjeme porijeklom iz sastojina izdvojenih kao striktno genetičke rezerve ili prašumskih rezervata, a čija je osnovna namjena proizvodnja reproduktivnog materijala uz nadzor nadležne ovlaštene institucije;
3. selekcionisano sjeme, proizvedeno u izabranim sastojinama ili sjemenskim zonama za sakupljanje sjemena u kojima su provedene uzgojno-meliorativne mjere na uređenju objekta;
4. selekcionisano sjeme, proizvedeno u priznatim sjemenskim sastojinama ili sjemenskim zonama;
5. selekcionisano sjeme, proizvedeno od plus stabala iz priznatih šumskih sjemenskih sastojina ili zona određenog šumskog rejona dobijenog na osnovu provedene ekološko-vegetacijske rejonizacije;
6. selekcionisano sjeme na osnovu genetske provjere roditeljskih stabala u testovima potomstva (ispitano sjeme), porijeklom sa elitnih stabala ili proizvedeno u klonskim i generativnim sjemenskim plantažama;
7. selekcionisano sjeme dobijeno na osnovu fenotipske procjene roditeljskih stabala, proizvedeno u klonskim i generativnim sjemenskim plantažama:
  - podignutim od klonova ili potomstva iz jedne provenijencije;
  - podignuto od klonova ili potomstva iz više provenijencija i
  - biklonskim sjemenskim plantažama (samo za upotrebu u naučne svrhe) i
8. sjeme porijeklom od transgenih roditelja iz plantaža.

2. *Proizvodnja*

Član 9.

Sjeme može proizvoditi, odnosno sakupljati pravno lice (u daljem tekstu: proizvođač sjemena) upisano u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena.

Proizvođač sjemena dužan je o količini proizvedenog sjemena obavijestiti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu do 31.03 naredne godine, zavisno o vrsti i vremenu proizvodnje sjemena.

Izuzetno od stava 1. ovog člana proizvodnjom i doradom selekcionisanog sjemena iz člana 8. stav 1. tačka 7. alineja 3. i tačka 8. može se baviti samo naučna ili naučno-istraživačka ustanova kojoj je osnovna djelatnost naučno-istraživačka djelatnost i selekcija u oblasti šumarstva.

Član 10.

Federalno ministarstvo donosi rješenje za upis u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena na osnovu prijave pravnog lica, ako to pravno lice ispunjava slijedeće uslove:

1. da je vlasnik ili da ima dugoročno sklopljen ugovor sa vlasnikom, odnosno korisnik priznate sjemenske sastojine, izabrane sjemenske sastojine za skupljanje sjemena, priznate klonske ili generativne sjemenske plantaže;
2. da raspolaže opremom za proizvodnju, zaštitu, odnosno skupljanje sjemena ili da ima dugoročni ugovor sa angažovanim kooperantima koji raspolažu potrebnom opremom;
3. da raspolaže skladišnim prostorom za smještaj, čuvanje i pakiranje nedoradenog i doradenog sjemena koji udovoljava minimalnim tehničkim uslovima i uslovima propisanim Pravilnikom o uslovima koje moraju zadovoljavati skladišta i druge prostorije za smještaj bilja te preduzeća koja se bave poslovima dezinfekcije i dezinsekcije bilja i deratizacije prostorija („Službeni list SFRJ“, broj: 33/91) (u daljem tekstu: Pravilnik), ili da ima dugoročni ugovor sa preduzećem koje raspolaže sa istim;
4. da poslove i radne zadatke upravljanja proizvodnjom šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena obavlja zaposlenik sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. inž. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažom od najmanje tri godine na poslovima kojima se stiče proizvodno iskustvo iz oblasti sjemenarstva;
5. da je registrovan kod nadležnog suda za poslove proizvodnje šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena.

Podnosioc prijave za upis u Registar proizvođača sjemena uz prijavu za upis dužan je priložiti i slijedeće priloge:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu zemljišta, odnosno dokaz da je proizvođač korisnik zemljišta;
3. dokaz da raspolaže potrebnom opremom za proizvodnju, zaštitu, odnosno skupljanje sjemena;
4. dokaz da raspolaže skladišnim prostorom koji je u vlasništvu ili u zakupu proizvođača ili ugovor sa dorađivačem;
5. dokaza o ispunjavanju uslova stepena i vrste stručne spreme te radnom iskustvu zaposlenika koji vodi proizvodnju i
6. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar proizvođača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili fotokopija ovjerena od nadležnog organa za ovjeru (u daljem tekstu: ovjerena fotokopija).

Proizvođač sjemena je obavezan obezbjediti stručni pregled nad proizvodnjom sjemena od strane ovlaštene ustanove.

Član 11.

Proizvođač sjemena je dužan voditi knjigu evidencije proizvodnje sjemena u koju se upisuje: broj rješenja o utvrđivanju uslova za proizvodnju sjemena, ime lica koje obavlja poslove stručnog

rukovođenja nad proizvodnjom sjemena te količinu ukupno proizvedenog, prodatog i uništenog sjemena.

O proizvedenom, prodatom i uništenom sjemenu proizvođač je dužan izvještavati Federalno ministarstvo i Federalnu upravu u skladu sa članom 9. stav 2. ovog zakona.

3. Stručni pregled nad proizvodnjom sjemena

Član 12.

Sjemenski objekti za proizvodnju sjemena podliježu obaveznom stručnom pregledu, neposredno po kretanju vegetacije i neposredno po njenom završetku.

Stručnim pregledom nad proizvodnjom sjemena utvrđuje se: porijeklo sjemena, primjena određene metode za proizvodnju selekcionisanog i normalnog sjemena, čistoća vrste i zdravstveno stanje.

Član 13.

Stručni pregled nad proizvodnjom sjemena obavlja ovlaštena ustanova.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ovlaštena ustanova iz stava 1. ovog člana dužna je u roku od 15 dana dostaviti Federalnom ministarstvu, Federalnoj upravi i nadležnom šumarskom inspektoratu izvještaj o obavljenom pregledu.

Federalni ministar će za obavljanje stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ovlastiti podnosioca zahtjeva koji ispunjava slijedeće uslove:

1. da za obavljanje poslova obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ima zaposlenika s najnižim akademskim stepenom magistra šumarskih nauka iz oblasti sjemenarstva;
2. da zaposlenik koji obavlja poslove obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena ima najmanje pet godina radnog staža na poslovima kojima se stiče iskustvo u obavljanju stručnog pregleda;
3. da raspolaže potrebnom opremom za obavljanje obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena.

Ovlaštena ustanova iz stava 1. ovog člana ne može vršiti stručni pregled nad vlastitom proizvodnjom sjemena.

Način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručni pregled nad proizvodnjom sjemena propisat će federalni ministar.

Član 14.

Nakon izvršenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena i na osnovu nalaza stručnog pregleda, ovlaštena ustanova izdaje zapisnik o kontroli, koji ima snagu javne isprave, najkasnije 15 dana od zadnjeg izvršenog pregleda, a uvjerenje o porijeklu sjemena (u daljem tekstu: **uvjerenje**) nakon obavljene analize sabranog sjemena najkasnije 15 dana od završene analize.

Ovlaštena ustanova dužna je voditi evidenciju o izdatim uvjerenjima iz stava 1. ovog člana.

Obrazac uvjerenja iz stava 1. ovog člana, te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stava 2. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 15.

Proizvođač sjemena dužan je pod nadzorom nadležnog šumarskog inspektora uništiti sjeme za koje nije izdato uvjerenje iz člana 14. stav 1. ovog Zakona, te to zapisnički konstatovati.

Član 16.

Ako proizvođač sjemena učini propust u bilo kojem dijelu proizvodnje sjemena, nadležni šumarski inspektor će, na osnovu izvještaja o obavljenom stručnom pregledu, narediti mjere i rok u kojem je proizvođač sjemena dužan ukloniti propust.

4. Dorada šumskog i hortikulturnog sjemena

Član 17.

Prije stavljanja u promet sjeme mora biti doručeno.

Dorada sjemena jeste njegovo sušenje, trušenje, čišćenje, umjeravanje (kalibriranje), određivanje kvaliteta, prema potrebi zaštita zaštitnim sredstvima, pakovanje, plombiranje te deklarisanje sjemena.

Član 18.

Proizvedeno sjeme može doručivati pravno lice (u daljem tekstu: doručivač sjemena) upisano u Registar doručivača šumskog sjemena.

Federalno ministarstvo će donijeti rješenje za upis u Registar doručivača sjemena za podnosioca prijave, a koji ispunjava slijedeće uslove:

1. da raspolaže radnim prostorom i opremom za doradu sjemena, te prostorom za odvojeno skladištenje pojedinih vrsta i kategorija sjemena koji zadovoljava minimalnim tehničkim uslovima i uslovima propisanim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uslovima, u pogledu kapaciteta i opreme za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;
2. da ima obezbjeđenu zdravstveno-tehničku zaštitu radnog prostora i zaposlenih koji u njemu rade (sprječavanje štetnog uticaja hemijskih sredstava kojima se šumsko sjeme tretira i sl.);
3. da poslovima i radnim zadacima u doradi sjemena upravlja zaposlenik sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. ing. šumarstva odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažom od najmanje tri godine na poslovima kojima se stiče iskustvo u doradi sjemena.

Uz prijavu za upis u Registar doručivača sjemena prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu, odnosno dokaz o korištenju skladišta za smještaj sjemena;
3. dokaz o posjedovanju propisane opreme, zavisno o vrstama za koje se upisuje;
4. dokaz o ispunjavanju uslova o stručnoj spremi zaposlenika koji vodi doradu sjemena;
5. dokaz da ima ovlaštenu laboratoriju u svom sastavu, odnosno ugovor sa ovlaštenom laboratorijem za ispitivanje kvaliteta sjemena i
6. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u registar doručivača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Član 19.

Doručivač sjemena dužan je voditi knjigu evidencije o doradi sjemena.

Knjiga evidencije iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o datumu prijema, vrsti, kategoriji, porijeklu, mjestu skupljanja i količini nedoručenog sjemena, proizvođaču nedoručenog sjemena, datumu, vrsti i količini doručenog sjemena, datumu, vrsti i količini isporučenog doručenog sjemena i licu kojem je isporučeno doručeno sjeme.

5. Kvalitet šumskog i hortikulturnog sjemena

Član 20.

Kvalitet sjemena u smislu ovog zakona određen je njegovom čistoćom, vlagom, klijavošću, vitalitetom i zdravstvenim stanjem.

Član 21.

Prije stavljanja u promet za svaku se pošiljku sjemena mora odrediti njegov kvalitet. Kvalitet sjemena utvrđuje se na osnovu propisanih kriterija i standarda.

Član 22.

Utvrđivanje kvaliteta sjemena može vršiti laboratorija koja je upisana u Registar iz člana 6. stav 1. tačka 5. ovog zakona koja ispunjava slijedeće uslove:

1. da ima obezbjeđen radni prostor za ispitivanje kvaliteta sjemena;
2. da ima obezbjeđen prostor za čuvanje uzoraka sjemena;
3. da raspolaže odgovarajućim uređajima, aparatima i priborom za ispitivanje kvaliteta sjemena, prema vrsti i kategoriji sjemena koje se ispituje;
4. da stručnim poslovima utvrđivanja kvaliteta sjemena upravlja zaposlenik sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. ing. Šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture s radnim stažom od najmanje dvije godine na poslovima kojima se stiče potrebno iskustvo.

Uz prijavu za upis u Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta sjemena podnosioc prijave prilaže sljedeće priloge:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uslova stručne spreme zaposlenika koji rukovode laboratorijem;
3. dokaz o raspolaganju potrebnim prostorom;
4. dokaz o posjedovanju propisane opreme;
5. uvjerenje o ispravnosti mjernih instrumenata;
6. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar laboratorija.

Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Za kvalitet sjemena odgovara dorađivač sjemena.

Osnovne zahtjeve o kvalitetu sjemena propisuje federalni ministar.

6. Pakovanje i deklarisanje sjemena

Član 23.

Sjeme u prometu mora odgovarati propisanim osnovnim zahtjevima o kvalitetu, mora biti pakovano i imati deklaraciju uz otpremnicu i deklaraciju na ambalaži.

Za podatke navedene u deklaraciji odgovorno je pravno lice koje ih je izdalo.

Način pakovanja i deklarisanje sjemena iz stava 1. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 24.

Sjeme iz domaće proizvodnje deklarirše dorađivač sjemena u skladu sa propisom iz člana 25. stav 3. ovog zakona.

Uvezeno sjeme u originalnom pakovanju deklarirše uvoznik sjemena u skladu sa propisom iz člana 25. stav 3. ovog zakona, a prepakovano uvezeno sjeme deklarirše dorađivač koji je obavio prepakiranje.

Dorađivač i uvoznik sjemena dužni su primjerak deklaracije dostaviti nadležnoj kantonalnoj upravi, Federalnoj upravi i Federalnom ministarstvu.

Član 25.

Zahtjev za izdavanje obrazaca deklaracije podnosi se nadležnoj kantonalnoj upravi.

Izdavanje obrazaca deklaracije i njihovu distribuciju nadležnim kantonalnim upravama i vođenje evidencije o izdatim deklaracijama vrši Federalna uprava.

Sadržaj i obrazac deklaracije te sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 2. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 26.

Sjeme kojem je istekao rok važenja, označen na deklaraciji, ne smije se stavljati u promet.

Izuzetno od prethodnog stava, vlasnik sjemena kojem je istekao rok važenja deklaracije, dužan je prije stavljanja sjemena u promet pokrenuti postupak utvrđivanja kvaliteta sjemena.

Ako se u postupku utvrdi da sjeme odgovara deklarisanom, odnosno propisanom kvalitetu, izdaju se nove deklaracije.

7. Promet sjemena

Član 27.

Promet sjemena je kupovina i prodaja sjemena te uslužno posredovanje na domaćem i inostranom tržištu.

Prometom sjemena mogu se baviti samo pravna lica upisana u Registar proizvođača, odnosno dorađivača sjemena i uvoznika sjemena.

Pravna lica iz stava 2. ovog člana pored ostalih uslova za obavljanje te djelatnosti moraju imati i jednog zaposlenika sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. ing. Šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture.

Ostala pravna lica mogu sjeme proizvedeno u zemlji stavljati u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača, odnosno dorađivača.

Pravna lica iz st. 2. i 4. ovog člana dužna su sjeme držati u uslovima koji obezbjeđuju zadržavanje njegovog kvaliteta.

Građani ne smiju stavljati sjeme u promet.

Pod prometom sjemena ne smatra se slanje sjemena na doradu.

Uslove koji obezbjeđuju zadržavanje kvaliteta sjemena propisuje federalni ministar.

Član 28.

U promet se smije staviti samo normalno i selekcionisano sjeme priznato u Federaciji.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, u slučaju nedovoljnih količina šumskog i hortikulturnog sjemena koje su potrebne za očuvanje genofonda šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, federalni ministar može za tekuću godinu dozvoliti stavljanje u promet pojedinih vrsta sjemena koje nije selekcionisano ili normalno, ako nema te vrste selekcionisanog ili normalnog sjemena na tržištu Federacije BiH, na prijedlog ovlaštene institucije.

8. Uvoz sjemena

Član 29.

Uvozom sjemena mogu se baviti pravna lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti trgovine i koje su upisane u Registar iz člana 6. stav 1. tačka 4. ovog zakona.

Federalno ministarstvo će donijeti rješenje za upis u Registar uvoznika za podnosioca prijave, a koji ispunjava slijedeće uslove:

1. da je registrovan za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko šumskim, odnosno hortikulturnim sjemenom;
2. da ima najmanje jednog zaposlenika sa završenim VII/I stepenom obrazovanja dipl. ing. Šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture;
3. da raspolaže skladištem koje zadovoljava minimalnim tehničkim uslovima za smještaj i skladištenje robe primjereno vrstama koje uvozi.

Uz prijavu za upis u Registar uvoznika prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uslova stručne spreme zaposlenika iz stava 2. tačka 2. ovog člana;;
3. dokaz o vlasništvu, odnosno o korištenju skladišta za smještaj i uskladištenje robe koje zadovoljava minimalnim tehničkim uslovima i uslovima propisanim citiranim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uslovima, u pogledu kapaciteta i opreme za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;

4. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar.
Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Član 30.

Uvoziti se može samo sjeme čije je uvođenje u proizvodnju odobreno u Federaciji, ako ispunjava uslove u pogledu normi kvaliteta i zdravstvenog stanja za stavljanje u unutrašnji promet, te u budućnosti neće predstavljati prijetnju autohtonom geno fondu.

Rješenje o odobravanju uvoza sjemena iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar.

Sjeme se može uvoziti samo u originalnom pakovanju.

U slučaju prepakiranja u manja pakovanja, prepakiranje može obaviti doradivač sjemena.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, federalni ministar može dozvoliti uvoz strane selekcije sjemena čije uvođenje u proizvodnju nije odobreno pod uslovom da se istovremeno podnese i zahtjev za odobrenje uvođenja u proizvodnju te selekcije sjemena.

Član 31.

Uvezeno sjeme mora uz otpremnicu, zavisno o vrsti bilja imati certifikat o kvalitetu sjemena i certifikat o zdravstvenom stanju (fitocertifikat).

Uvezeno sjeme u originalnom pakovanju mora imati deklaraciju na ambalaži izdatu od ovlaštene ustanove zemlje izvoznice, a kod stavljanja u promet na teritoriji Federacije BiH i deklaraciju u skladu sa propisom iz člana 25. ovog zakona.

Za kvalitet uvezenog sjemena iz stava 2. ovog člana odgovoran je uvoznik.

Član 32.

Odredbe ovog zakona o pakovanju, deklarisanju i uvozu sjemena ne odnose se na sjeme koje naučne i naučno-istraživačke ustanove uvoze ili izvoze za ogledе ili istraživanja.

Rješenje o odobravanju uvoza sjemena za ogledе ili za istraživanje donosi federalni ministar.

IV - ŠUMSKI I HORTIKULTURNI SADNI MATERIJAL

1. Kategorije šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Član 33.

Prema kategorijama sadnice mogu biti normalne i selekcionisane.

Normalne sadnice jesu sadnice proizvedene od normalnog sjemena i to:

1. poznatog porijekla;
2. iz sjemenskih sastojina ili sjemenskih zona (u kojima nisu provedene uzgojno-meliorativne mjere);
3. iz striktnih genetičkih rezervi ili prašumskih rezervata;
4. iz izabranih sastojina za sakupljanje šumskog sjemena;
5. vegetativno proizvedene od domaćih (autohtonih) fenotipski istaknutih (superiornih) matičnih stabala iz lokalnih populacija koje nisu prošle postupak selekcije;
6. biljke iz prirodnog podmlatka priznatih sjemenskih sastojina.

Selekcionisane sadnice jesu sadnice:

1. proizvedene iz priznatog, odobrenog, odnosno utvrđenog selekcionisanog sjemena iz sjemenskih sastojina i sjemenskih plantaža;
2. plus stabala i elitnih stabala i
3. vegetativno proizvedene od selekcionisanih stabala ili iz registriranog matičnjaka.

2. Proizvodnja šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Član 34.

Sadni materijal mogu proizvoditi pravna lica (u daljem tekstu: proizvođač sadnica) koja su upisana u Registar proizvođača šumskog odnosno hortikulturnog sadnog materijala.

Federalno ministarstvo će donijeti rješenje za upis u Registar proizvođača šumskih odnosno hortikulturnih sadnica za podnosioca prijave za upis, a koji ispunjava sljedeće uslove:

1. da je vlasnik ili da ima dugoročno sklopljeni ugovor sa vlasnikom, odnosno korisnik površine pogodne za proizvodnju sadnica;
2. da raspolaže opremom za pripremu i obradu tla, za njegu i zaštitu bilja u rasadniku te za vađenje i pakovanje sadnica ili da ima ugovor sa kooperantima;
3. da raspolaže skladišnim prostorom za smještaj, čuvanje i pakovanje šumskih sadnica, zavisno o vrsti i količini proizvodnje;
4. da poslove i radne zadatke upravljanja u proizvodnji šumskih sadnica obavlja zaposlenik sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. ing. Šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture sa najmanje tri godine radnog staža.

Uz prijavu za upis u Registar proizvođača sadnog materijala prilažu se sljedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o vlasništvu zemljišta, odnosno dokaz da je proizvođač korisnik zemljišta pogodnog za proizvodnju sadnog materijala;
3. dokaz da raspolaže potrebnom opremom za provođenje odgovarajućeg tehnološkog postupka proizvodnje;
4. dokaz o ispunjavanju uslova o stepenu i vrsti stručne spreme te radnom iskustvu zaposlenika koji vodi proizvodnju sadnog materijala
5. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u registar proizvođača.

Prilozi se podnose u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Član 35.

Proizvođač sadnog materijala može proizvoditi sadni materijal koji je dobijen generativnim putem iz normalnog, odnosno selekcionisanog sjemena priznatog u Federaciji BiH i vegetativnim putem od matičnih stabala šumskog i hortikulturnog drveća i grmlja, klonova, plus stabla plantažnog uzgoja, te selekcionisanih klonova, selekcionisanih stabala plantažnog uzgoja priznatih u Federaciji BiH.

Član 36.

Proizvođač sadnog materijala dužan je voditi knjigu rasadnika u koju se upisuje: broj rješenja o utvrđivanju uslova za proizvodnju sadnog materijala, ime lica koje obavlja stručno rukovođenje proizvodnjom sadnog materijala, pregledni plan rasadnika sa jasno označenim dijelom gdje se proizvodi sadni materijal, vrstu, odnosno sortu i starost sadnog materijala, podatke o načinu ili fazi proizvodnje, vrstu i datum izvođenja radova, kao i količinu ukupno proizvedenog, prodalog i uništenog sadnog materijala.

O proizvedenom, prodatom i uništenom sadnom materijalu proizvođač je dužan izvještavati nadležnu kantonalnu upravu, Federalnu upravu i Federalno ministarstvo najmanje jednom godišnje.

Član 37.

Proizvođač sadnog materijala može za inostranog naručioca od uvezenog matičnog reprodukcionog materijala proizvoditi normalni i selekcionisani sadni materijal koji nije priznat u Federaciji BiH.

Sadni materijal iz stava 1. ovog člana može se proizvoditi uz saglasnost Federalnog ministarstva i na osnovu ugovora sa inostranim naručiocem, prema kojem inostrani naručilac preuzima cjelokupnu količinu proizvedenog sadnog materijala.

Proizvodnja sadnog materijala iz stava 1. ovog člana podliježe u toku vegetacije zdravstvenom pregledu.

Sadni materijal iz stava 1. ovog člana nije dopušteno stavljati u promet na teritoriji Federacije BiH.

3. Stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala

Član 38.

Proizvodnja sadnog materijala u toku vegetacije podliježe dva puta obaveznom stručnom pregledu.

Obaveznim stručnim pregledom proizvodnje šumskog sadnog materijala utvrđuje se njegovo porijeklo, vrsta, starost, način uzgoja, vegetativna razvijenost, kvalitet, količina i zdravstveno stanje.

Član 39.

Stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala obavlja ovlaštena ustanova.

Federalni ministar će za obavljanje stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ovlastiti podnosioca zahtjeva koji ispunjava slijedeće uslove:

1. da za obavljanje obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ima zaposlenika s najnižim akademskim stepenom magistra šumarskih nauka iz oblasti rasadničarstva;
2. da zaposlenik koji obavlja poslove obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom šumskog sadnog materijala ima najmanje pet godina radnog staža na poslovima kojima se stiče iskustvo u obavljanju stručnog pregleda;
3. da raspolaže potrebnom opremom za obavljanje obaveznog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala i na osnovu nalaza stručnog pregleda, ovlaštena ustanova izdaje uvjerenje o porijeklu i kvalitetu sadnog materijala, odnosno rješenje da proizvedeni sadni materijal ne odgovara propisanim uslovima.

Ovlaštena ustanova za stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala ne može stručno nadzirati vlastitu proizvodnju sadnica.

Način i metodologiju po kojoj će se provoditi stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala propisat će federalni ministar.

Član 40.

Proizvođač sadnog materijala dužan je pod nadzorom nadležnog kantonalnog ili federalnog šumarskog inspektora uništiti sadni materijal za koji je doneseno rješenje da ne odgovara propisanim uslovima.

Član 41.

Nakon provedenog stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala ovlaštena ustanova dužna je u roku od petnaest dana dostaviti Federalnom ministarstvu, Federalnoj upravi i nadležnom šumarskom inspektoratu izvještaj o obavljenom pregledu.

Ovlaštena ustanova dužna je voditi evidenciju o pregledanoj rasadničkoj proizvodnji prema vrsti, količini, starosti, i načinu uzgoja sadnica.

Sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stava 2. ovog člana propisuje federalni ministar.

Član 42.

Ako proizvođač sadnica učini propust u bilo kojem dijelu proizvodnje sadnica, nadležni kantonalni inspektor će na osnovu izvještaja o obavljenom stručnom pregledu, narediti mjere i rok u kojem je proizvođač sadnica dužan ukloniti propust.

4. Kvalitet sadnog materijala

Član 43.

Kvalitet šumskog i hortikulturnog sadnog materijala određuje se na osnovu vrste, porijekla, starosti, vegetativne razvijenosti i zdravstvenog stanja šumskih sadnica i fenotipskog izgleda hortikulturnog materijala.

Član 44.

Prije stavljanja u promet za svaku se pošiljku šumskih i hortikulturnih sadnica mora odrediti njen kvalitet i zdravstveno stanje.

Šumski i hortikulturni sadni materijal mora odgovarati propisanim osnovnim zahtjevima o kvalitetu.

Osnovne zahtjeve o kvalitetu sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Član 45.

Kvalitet proizvedenog sadnog materijala, u skladu sa propisanim normama, utvrđuje ovlaštena ustanova u rasadniku na osnovu propisanog uzorka.

Za kvalitet proizvedenog sadnog materijala odgovara proizvođač sadnog materijala.

5. Pakovanje i deklarisanje sadnog materijala

Član 46.

Sadni materijal u prodaji mora biti pakovan, plombiran, imati deklaraciju uz otpremnicu i deklaraciju na ambalaži.

Član 47.

Pakovanje, plombiranje i deklarisanje sadnog materijala obavlja proizvođač sadnog materijala na mjestu gdje je dovršena njegova proizvodnja u skladu sa propisom iz člana 48. stav 4. ovog zakona.

Uvezeni sadni materijal deklariraju uvoznik u skladu sa propisom iz člana 48. stav 4. ovog zakona.

Način pakovanja, plombiranja i deklariranja sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Član 48.

Zavisno o vrsti i kategoriji sadnog materijala deklaracija na ambalaži mora biti jedinstvena prema sadržaju, veličini, boji te mora imati broj.

Zahtjev za izdavanje deklaracije podnosi se kantonalnoj upravi.

Izdavanje obrazaca deklaracije i njihovu distribuciju nadležnim kantonalnim upravama i vođenje evidencije vrši Federalna uprava.

Sadržaj i obrazac deklaracije te sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 3. ovog člana propisuje federalni ministar.

6. Promet sadnim materijalom

Član 49.

Promet sadnicama jeste kupovina i prodaja sadnica, prijevoz sadnica te obavljanje usluga posredovanja na domaćem i inostranom tržištu.

Prometom sadnog materijala mogu se baviti samo pravna lica upisana u Registar proizvođača šumskih, odnosno hortikulturnih sadnica i uvoznika šumskih, odnosno hortikulturnih sadnica.

Pravna lica iz stava 2. ovog člana pored ostalih uslova za obavljanje te djelatnosti moraju imati i jednog zaposlenog službenika sa stručnom spremom sedmog stepena obrazovanja (VII/I) dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture.

Ostala pravna lica mogu sadni materijal stavljati u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača.

Pravna lica iz stava 2. i 4. ovog člana dužna su sadni materijal držati u uslovima koji obezbjeđuju održavanje njegovog kvaliteta.

Građani ne smiju stavljati sadni materijal u promet.

Uslove koji obezbjeđuju održavanje kvaliteta sadnog materijala propisuje federalni ministar.

Član 50.

Pravna lica mogu stavljati u promet i koristiti za vlastite potrebe sadni materijal proizveden od selekcionisanog i normalnog sjemena koji odgovara osnovnim zahtjevima o kvalitetu i drugim propisanim uslovima i za koji je izdato uvjerenje o porijeklu sadnog materijala.

Član 51.

U promet se mogu staviti samo zdrave sadnice koje odgovaraju kvalitetu i drugim podacima označenim na deklaraciji.

Sadnice u prometu moraju se pohraniti u uslovima koji obezbjeđuju održavanje njihove kvalitete.

Lice koje je podnijelo prigovor na kvalitet sadnica ima pravo na naknadu štete od pravnog lica koje je sadnice stavilo u promet ako se utvrdi da je tokom čuvanja u prometu izazvalo gubitak kvaliteta sadnica.

7. Uvoz šumskog i hortikulturnog sadnog materijala

Član 52.

Uvoz sadnica i promet njima dopušteni su samo kad je odobreno njihovo uvođenje u proizvodnju u Federaciji, koji ima certifikat o porijeklu i autentičnosti vrste i zdravstveni certifikat izdat od ovlaštene ustanove zemlje izvoznice.

Rješenje o odobrenju uvoza sadnog materijala iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar.

Član 53.

Uvozom sadnog materijala mogu se baviti pravna lica koja su registrovana za obavljanje djelatnosti trgovine i koje su upisane u Registar iz člana 6. stav 1. tačke 4. ovog zakona.

Federalno ministarstvo će donijeti rješenje za upis u Registar uvoznika za podnosioca prijave, a koji ispunjava slijedeće uslove:

1. da je registrovano za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko šumskim, odnosno hortikulturnim sadnim materijalom;
2. da ima najmanje jednog zaposlenika sa završenim VII/I stepenom obrazovanja dipl. ing. šumarstva, odnosno dipl. ing. hortikulture;

3. da raspolaže skladištem koje zadovoljava minimalnim tehničkim uslovima za smještaj i skladištenje robe primjereno vrstama koje uvozi.

Uz prijavu za upis u Registar uvoznika prilažu se slijedeći prilozi:

1. rješenje o upisu u sudski registar;
2. dokaz o ispunjavanju uslova stručne spreme zaposlenika iz stava 2. tačka 2. ovog člana;
3. dokaz o vlasništvu, odnosno o korištenju skladišta za smještaj i uskladištenje robe koje zadovoljava minimalnim tehničkim uslovima i uslovima propisanim citiranim Pravilnikom o tehničkoj opremljenosti objekta, sanitarno-higijenskim uslovima, u pogledu kapaciteta i opreme za dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekta i bilja;
4. saglasnost kantonalnog ministarstva za upis u Registar.

Prilozi se prilažu u originalu, prijepisu ili ovjerena fotokopija.

Član 54.

Uvezeni sadni materijal uvoznik stavlja u promet u originalnom pakovanju.

Originalno pakovanje u smislu stava 1. ovog člana jeste svako zatvaranje ambalaže na osnovu kojeg se može utvrditi da je originalno pakovanje, a zatvaranje je obavio proizvođač sadnog materijala.

Uvezeni sadni materijal mora imati deklaraciju na ambalaži izdatu od ovlaštene ustanove zemlje izvoznice, a kod stavljanja u promet na teritoriji Federacije BiH i deklaraciju u skladu sa propisom iz člana 47. stav 2. ovog zakona.

Za kvalitet i autentičnost uvezenog šumskog sadnog materijala iz stava 3. ovog člana odgovara uvoznik.

Član 55.

Odredbe ovog zakona o pakovanju, deklarisanju i uvozu sadnog materijala ne odnose se na sadni materijal koje naučne i naučno-istraživačke ustanove šalju ili primaju za oglede ili istraživanje.

Rješenje o odobrenju uvoza sadnog materijala iz stava 1. ovog člana donosi federalni ministar.

V - KONTROLA UVOZA REPRODUKCIONOG MATERIJALA PREKO GRANIČNIH PRIJELAZA FEDERACIJE BiH

Član 56.

Uvoziti se može samo reprodukcioni materijal čije je uvođenje u proizvodnju odobreno u Federaciji.

Izuzetno od stava 1. ovog člana može se na osnovu saglasnosti federalnog ministra uvoziti reprodukcioni materijal pojedinih vrsta šumskog, odnosno hortikulturnog drveća koji nije selekcionisan ili normalan, ako se uvozi radi potrebe oplemenjivanja bilja, vođenje postupka priznavanja i zaštite selekcije šumskog, odnosno hortikulturnog bilja, te radi umnožavanja za potrebe izvoza.

Reprodukcioni materijal koji se uvozi prema st. 1. i 2. ovog člana mora imati dokumente propisane članom 31. stav 1. i članom 52. stav 1. ovog zakona.

Član 57.

Reprodukcioni materijal iz člana 56. ovog zakona podliježe obaveznoj kontroli koju obavlja federalna granična inspekcija za zaštitu bilja na graničnom prijelazu (u daljem tekstu: *federalna granična inspekcija*).

Ako se uvozi reprodukcioni materijal koji nema odgovarajuću dokumentaciju u skladu sa propisom iz člana 56. stav 3. ovog zakona, odnosno nema saglasnosti iz člana 56. stav 2. ovog zakona federalni granični inspektor zaštite bilja (u daljem tekstu: *federalni granični inspektor*) donosi rješenje o zabrani uvoza tog reprodukcionog materijala.

Rješenjem iz stava 2. ovog člana federalni granični inspektor naređuje da se reprodukcioni materijal vrati pošiljaocu o trošku uvoznika ili uništi.

Reprodukcioni materijal što građani uvoze u Federaciju ili koji pristiže poštom organi carinske službe prijavljuju federalnom graničnom inspektoratu radi kontrole u skladu sa st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Organi carinske službe ne mogu cariniti reprodukcioni materijal, odnosno ne mogu upućivati te pošiljke na carinjenje drugim carinarnicama na teritoriji Federacije dok od federalnog graničnog inspektora na graničnom prijelazu ne dobiju potvrdu o obavljenoj kontroli u skladu sa stavom 1. ovog člana.

Protiv rješenja federalne granične inspekcije iz stava 3. ovog člana može se podnijeti žalba federalnom ministru.

Žalba se podnosi u roku od osam dana od dana dostave rješenja.

Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

VI - NAKNADA TROŠKOVA

Član 58.

Pravna lica plaćaju naknadu troškova za:

1. Izvršeni stručni pregled nad proizvodnjom sjemena i sadnog materijala iz člana 13. stav 1. i člana 39. stav 1. ovog zakona;
2. Utvrđivanje kvaliteta i deklarisanja sjemena i sadnog materijala iz čl. 22, 25, 31, 45, 48. i 54. ovog zakona.

Visinu naknada iz stava 1. ovog člana propisuje federalni ministar.

Naknade iz stava 1. tačka 1. ovog člana prihod su ovlaštene ustanove, a naknade iz stava 1. tačka 2. ovog člana prihod su ovlaštene ustanove (član 45.), odnosno laboratorije za kontrolu kvaliteta (član 22.), odnosno Budžeta Federacije BiH (čl.25, 31, 48. i 54.) .

VII - UPRAVNI NADZOR

Član 59.

Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona, kao i upravni nadzor nad radom ovlaštenih pravnih lica u prenetim im poslovima iz nadležnosti federalnog organa uprave vrši Federalno ministarstvo.

Federalno ministarstvo obavlja instancijski nadzor i daje stručna uputstva i objašnjenja u primjeni zakona nad radom pravnih lica kojima su povjerene javne ovlasti.

Federalno ministarstvo vrši i nadzor nad kantonalnim ministarstvima u dijelu izvršenja federalne politike u oblasti provođenja jedinstvenog sistema šumskog i hortikulturnog sjemenarstva i rasadničarstva na teritoriji Federacije.

Kantonalno ministarstvo obavlja upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona u poslovima koji su dati u nadležnost kantona i nad pravnim licima kojima je preneto javno ovlaštenje, a iz nadležnosti kantona.

Član 60.

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega provodi *federalna šumarska inspekcija i kantonalna šumarska inspekcija*, svaka u okviru svoje nadležnosti.

Poslove inspekcijskog nadzora iz nadležnosti federalne i kantonalne šumarske inspekcije vrše šumarski inspektori.

Član 61.

Za šumarskog inspektora može se postaviti lice koje ima završen Šumarski fakultet, položen stručni upravni ispit za državne službenike, odnosno položen ispit opšteg znanja predviđen za državne službenike organa uprave u Federaciji ili javni ispit predviđen za državne službenike institucija Bosne i Hercegovine i najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Član 62.

U provođenju inspekcijskog nadzora iz oblasti sjemenarstva i rasadničarstva federalni šumarski inspektor je ovlašten i obavezan da vrši:

1. kontrolu uvoza i izvoza sjemena i sadnog materijala preko graničnih prijelaza na području Federacije BiH;
2. kontroliše ispunjavanje uslova pravnih lica upisanih u registre iz člana 6. stav 1. ovog zakona;
3. obavlja sve poslove i zadatke iz nadležnosti kantonalne šumarske inspekcije ukoliko ova iz ma kojeg razloga ne izvršava poslove i zadatke utvrđene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
4. obavlja i ostale poslove propisane Zakonom o upravi u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 28/97 i 26/02) i ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Ukoliko federalni inspektor pri vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis donesen na osnovu njega inspektor ima pravo i obavezu:

1. rješenjem narediti da se utvrđeni nedostaci, nepravilnosti otklone na način i u roku kako je određeno ovim zakonom i propisima na koji se odnosi inspekcijski nadzor;
2. zabraniti ili privremeno zabraniti djelatnost kad je to određeno ovim zakonom ili posebnim propisima čiji nadzor nad provođenjem vrši inspekcija;
3. privremeno oduzeti, prodati ili uništiti robu za koju se utvrdi da je protivpravno nastala ili služi prometu ili izvršenju radnji i poslova koji su u suprotnosti sa propisima;
4. narediti preduzimanje odgovarajućih upravnih radnji koje je privredni subjekat i drugo pravno lice, institucija koja ima javna ovlaštenja, odnosno organ uprave obavezan da preduzme;
5. prisilno provesti izvršenje određene upravne mjere kad je subjekt nadzora sam ne izvrši;
6. podnijeti prijavu protiv subjekta nadzora i odgovorna lica za učinjeni prekršaj ili krivično djelo;
7. odrediti i druge mjere i obaviti radnje koje su određene ovim zakonom i posebnim propisima.

Kantonalni šumarski inspektor obavlja sve poslove inspekcijskog nadzora, osim poslova za koje je ovim zakonom određeno da ih obavlja federalni šumarski inspektor, a naročito:

1. kontroliše sjemenske objekte, objekte rasadnika, objekte za doradu, skladišta, opremu, prijevozna sredstva i propisane dokumente za sjeme i sadni materijal šumskog i hortikulturnog bilja;
2. nadzire vrste bilja koje nije dopušteno uzgajati na području kantona, u skladu sa naredbom federalnog ministra;
3. nadzire proizvodnju, sakupljanje, skladištenje i promet sjemena i sadnog materijala;
4. uzima uzorke sjemena radi davanja na analizu.

Ukoliko kantonalni inspektor pri vršenju inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen ovaj zakon ili drugi propis donesen na osnovu njega inspektor ima pravo i obavezu da:

1. naredi izmjenу deklaracija ako utvrdi da sjeme i sadni materijal nisu deklarisanog, odnosno propisanog kvaliteta;
2. naredi otklanjanje neispravnosti kvaliteta i drugih uslova, koje moraju zadovoljavati sjeme i sadni materijal;
3. zabrani stavljanje u prodaju sjeme i sadni materijal ako utvrdi da ne zadovoljavaju kvalitet i druge uslove propisane ovim zakonom;
4. privremeno zabrani, do donošenja konačnog rješenja, prodaju sjemena i sadnog materijala;

5. privremeno oduzme sjeme i sadni materijal, te druge predmete u vezi sa njihovom proizvodnjom, odnosno doradom do donošenja konačnog rješenja;
6. naredi uništavanje i nadzire postupak uništavanja sadnog materijala čija proizvodnja i promet nije dozvoljena;
7. vodi službene podatke za područje kantona o povredama odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
8. izvještava nadležne organe o nepravilnostima i traži provođenje određenih postupaka, ako sam nije ovlašten za poduzimanje odgovarajućih mjera;
9. podnosi prijavu za pokretanje prekršajnog postupka radi povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Član 63.

Pravna lica koja podliježu nadzoru šumarskog inspektora dužna su mu omogućiti obavljanje inspeksijskog nadzora, pružiti potrebne podatke i obavijesti te obezbijediti uslove za nesmetan rad.

Pravna lica iz stava 1. ovog člana dužna su na zahtjev šumarskog inspektora u određenom roku dostaviti ili pripremiti podatke i materijale koji su mu potrebni za poslove inspeksijskog nadzora.

Rok iz stava 2. ovog člana mora biti primjeren vrsti zahtjeva.

Član 64.

Šumarski inspektor donijet će rješenje i odmah narediti izvršenje rješenja kada utvrdi da pravno lice obavlja djelatnost za koju mu je radi učinjenog prekršaja izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti.

U provođenju rješenja iz stava 1. ovog člana šumarski inspektor će pečaćenjem ili na drugi način zatvoriti prostorije (objekat) u kojem se obavlja djelatnost, a može do konačne odluke nadležnog organa privremeno oduzeti opremu, uređaje, sredstva za rad i prijevozna sredstva kojima se obavlja djelatnost.

Žalba izjavljena na rješenje koje je donijeto na osnovu stava 1. ovog člana ne zadržava izvršenje rješenja.

Član 65.

Ako šumarski inspektor posumnja da sjeme ne odgovara uslovima propisanim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, uzet će određeni broj uzoraka i dostaviti ih na analizu ovlaštenoj laboratoriji.

Uzorci za analizu dostavljaju se pod šifrom.

Način uzimanja uzoraka, broj i masu propisuje federalni ministar.

Član 66.

Proizvođač, dorađivač i uvoznik sjemena (u daljem tekstu: *vlasnik uzorka*) može u roku od osam dana od dana prijema rezultata analize zahtijevati od šumarskog inspektora da drugi primjerak uzorka dostavi ovlaštenoj laboratoriji na superanalizu.

Superanalizu može zahtijevati i šumarski inspektor u roku iz stava 1. ovog člana, ako posumnja u rezultat analize.

Nalaz superanalize konačan je i može se pobijati samo pod uslovima i na način propisan za pobijanje javnih isprava.

Član 67.

Vlasnik uzorka dužan je podmiriti troškove analize, odnosno superanalize uzorka ako se utvrdi da sjeme od kojeg su uzeti uzorci ne odgovara propisanim uslovima.

Ako se analizom utvrdi da uzorci odgovaraju odredbama ovog zakona i propisima donijetim na osnovu njega, troškove analize, odnosno superanalize uzorka podmiruje organ uprave čiji je inspektor šumarstva dostavio uzorke.

Vlasnik proizvoda od kojeg je uzet uzorak nema pravo na nadoknadu vrijednosti uzorka.

Član 68.

Federalno ministarstvo rješava žalbe protiv donesenih upravnih akata ovlaštenih ustanova u vršenju povjerenih javnih ovlaštenja.

Protiv rješenja kantonalnog šumarskog inspektora može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 8 (osam) dana od dana dostavljanja rješenja.

Protiv rješenja kantonalnog ministarstva može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

Protiv rješenja federalnog šumarskog inspektora može se izjaviti žalba Federalnom ministarstvu u roku od 8 dana od dana dostavljanja.

Protiv rješenja Federalnog ministarstva nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Član 69.

Zaključak o dozvoli izvršenja rješenja šumarski inspektor dužan je donijeti bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana kada je rješenje postalo izvršno.

VIII - KAZNENE ODREDBE

Član 70.

Novčanom kaznom od 10.000 KM do 30.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:

1. ako se bavi proizvodnjom ili doradom sjemena, a nije upisan u registar proizvođača, odnosno registar dorađivača sjemena (član 9. stav 1. i član 18. stav 1.);
2. ako stavlja u promet ili koristi za vlastite potrebe sjeme koje nije dorađeno (član 17. stav 1.);
3. ako sjeme u prometu nije na propisan način pakovano i deklarirano, odnosno ako uz otpremnicu nema dokumentaciju (član 23. stav 1.);
4. ako stavi u promet sjeme koje nije selekcionisano ili normalno (član 28. stav 1.);
5. ako uvozi sjeme, a nije upisan u Registar uvoznika (član 29. stav 1.);
6. ako uvezeno sjeme uz otpremnicu nema propisane dokumente (član 31. stav 1.);
7. ako proizvodi sadni materijal, a nije upisan u Registar proizvođača sadnog materijala (član 34. stav 1.);
8. ako proizvodi sadni materijal bez saglasnosti Federalnog ministarstva (član 37. stav 2.);
9. ako stavi u promet sadni materijal koji nije priznat u Federaciji (član 37. stav 4.);
10. ako u promet stavi sadni materijal u suprotnosti sa odredbama čl. 50. i čl. 51. st. 1. i 2. ovog zakona;
11. ako uvozi sadni materijal u suprotnosti sa odredbama člana 51. stav 3. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 71.

Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:

1. ako o promjeni koja je od uticaja na upis u registar, odnosno na brisanje iz registra ne obavijesti federalno ministarstvo u propisanom roku (član 7. stav 7.);
2. ako ne vodi propisanu knjigu evidencije proizvodnje sjemena (član 11. stav 1.);

3. ako u toku vegetacije nije obavilo obavezni stručni pregled nad proizvodnjom sjemena (član 12. stav 1.);
4. ako stavi u promet sjeme čiji kvalitet nije utvrđen (član 21. stav 1.);
5. ako stavi u promet sjeme kojem je istekao rok važenja označen na deklaraciji (član 26. stav 1.);
6. ako se bavi prometom sjemena, a nije registrovano za tu djelatnost (član 27. stav 2.);
7. ako uvozi sjeme koje nije originalno zapakovano (član 30. stav 3.);
8. ako prepakivanje nije izvršio dorađivač sjemena (član 30. stav 4.);
9. ako ne vodi propisanu knjigu rasadnika (član 36. stav 1.);
10. ako u toku vegetacije nije izvršen stručni pregled nad proizvodnjom sadnog materijala (član 38. stav 1.);
11. ako uništi sadni materijal bez nadzora šumarskog inspektora (član 40.);
12. ako sadni materijal u prometu nije pakovan, plombiran i deklarisan na propisani način (član 46.).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 72.

Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kazniće se za prekršaj pravno lice:

1. ako ne obavijesti Federalno ministarstvo i Federalnu upravu o količini proizvedenog sjemena (član 9. stav 2.);
2. ako ne obezbijedi stručni pregled nad proizvodnjom sjemena od strane ovlaštene ustanove (član 10. stav 4.);
3. ako ne dostavi izvještaj o obavljenom stručnom pregledu (član 13. stav 2. i član 41. stav 1.);
4. ako ne vodi propisane evidencije (čl. 14. stav 2. i 41. stav 2.);
5. ako ne uništi sjeme, na način kako je to propisano članom 15. ovog zakona;
6. ako ne vodi evidenciju o masi preuzetog i masi dorađenog sjemena (član 19. stav 1.);
7. ako primjerak deklaracije ne dostave nadležnoj kantonalnoj upravi, Federalnoj upravi i Federalnom ministarstvu (član 24. stav 3.);
8. ako stavi u promet sjeme kojem je istekao rok važnosti, a nije utvrdilo kvalitet sjemena (član 26. stav 2.);
9. ako drži sjeme u uslovima koji ne obezbjeđuju održavanje njegovog kvaliteta (član 27. stav 5.);
10. ako nema službenika sa stručnom spremom (VII/I) obrazovanja (član 27. stav 3. i 49. stav 3.);
11. ako stavi sjeme i sadni materijal u promet u originalnom pakovanju bez deklaracije na službenom jeziku Federacije BiH (član 31. stav 2. i član 54. stav 3.);
12. ako o proizvedenom, prodatom i uništenom sadnom materijalu ne izvijesti nadležnu kantonalnu upravu, Federalnu upravu i Federalno ministarstvo u skladu sa članom 36. stav 2;
13. ako ne podmiri troškove analize, odnosno superanalize uzorka iz člana 67. stav 1.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM odgovorno lice u pravnom licu.

Član 73.

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 2.000,00 KM za učinjeni prekršaj, kazniće se građanin ako stavi u promet sjeme i sadni materijal (član 27. stav 6. i član 49. stav 6.) ili ako učini bilo koju od radnji iz čl. 71. i 72. ovog zakona.

IX - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 74.

Federalni ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti sljedeće provedbene propise:

1. o uslovima koje moraju zadovoljavati ovlaštene ustanove za izradu programa gospodarenja sjemenskim sastojinama i sjemenskim zonama i za njihovu reviziju (član 5. stav 4.);
2. o sadržaju, obliku i načinu vođenja registara: proizvođača sjemena, doradivača sjemena, proizvođača sadnog materijala, uvoznika i laboratorija za kontrolu kvaliteta (član 6. stav 2.);
3. o načinu i metodologiji provođenja stručnog pregleda nad proizvodnjom sjemena (član 13. stav 5.);
4. o obrascu uvjerenja o porijeklu sjemena te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije o izdatim uvjerenjima (član 14. stav 3.);
5. o osnovnim zahtjevima o kvalitetu sjemena (član 22. stav 5.);
6. o načinu pakovanja i deklarisanja sjemena (član 23. stav 3.);
7. o sadržaju i obrascu deklaracije te sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdatim deklaracijama (član 25. stav 3.);
8. o uslovima obezbjeđenja zadržavanja kvaliteta sjemena (član 27. stav 8.);
9. o načinu i metodologiji provođenja stručnog pregleda nad proizvodnjom sadnog materijala (član 39. stav 5.);
10. o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije o pregledanoj rasadničkoj proizvodnji (član 41. stav 3.);
11. o osnovnim zahtjevima o kvaliteti sadnog materijala (član 44. stav 3.);
12. o načinu pakovanja, plombiranja i deklarisanja sadnog materijala (član 47. stav 3.);
13. o sadržaju i obrascu deklaracije te sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdatim deklaracijama (član 48. stav 4.);
14. o uslovima obezbjeđenja održavanja kvaliteta sadnog materijala (član 49. stav 7.);
15. o visini naknada za izvršeni stručni pregled i utvrđivanje kvaliteta i deklarisanja sjemena i sadnog materijala (člana 58. stav 2.);
16. o načinu uzimanja uzoraka za analizu, broju i masi sjemena (član 65. stav 3.).

Član 75.

Postupci koji su pokrenuti do dana stupanja na snagu ovog zakona dovršit će se prema odredbama propisa koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona.

Ako je prije početka primjene ovog Zakona doneseno prvostepeno rješenje kojim se postupak pred prvostepenim organom okončava, dalji postupak provest će se po odredbama ovog zakona.

Član 76.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o sjemenu (“Službeni list SRBiH”, br. 21/77, 12/87 i 27/91) i Zakon o sadnom materijalu (“Službeni list SRBiH”, br. 21/77, 12/87 i 27/91), u dijelu koji se odnosi na sjeme i sadni materijal šumskog bilja, koji su se primjenjivali na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Do donošenja propisa iz člana 74. ovog zakona na teritoriji Federacije BiH primjenjivat će se propisi koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 77.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.